

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Vår ref:
2007/5281-2/ 008

Deres ref:
200702277-/ASD

Dato:
06.09.2007

Saksbehandler:
Berit Herlofsen, tlf. 02411

Høringsnotat om endringer i helsepersonelloven (forbud mot urettmessig tilegnelse av pasientopplysninger) - høringssvar

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev 13.06.07 vedrørende ovennevnte.

Det fremgår av høringsnotatet at formålet med forslaget til lovendring er å få en klar lovhjemmel om forbud mot urettmessig tilegnelse av pasientopplysninger. Dette er særlig nødvendig for å kunne muliggjøre straffeansvar. Det er foreslått en presisering av reglene om taushetsplikt ved å gi helsepersonelloven § 21 et nytt annet ledd som setter forbud mot å lese, motta, søke eller på annen måte tilegne seg, bruke eller besitte taushetsbelagte pasientopplysninger uten at det har et nærmere bestemt formål begrunnet i tjenstlige behov og er i samsvar med bestemmelser om taushetsplikt.

Det fremgår videre at det er departementets inntrykk at helsepersonell har en etisk og yrkesmessig forståelse av at det ikke er adgang til å uberettiget tilta seg taushetsbelagte opplysninger, og forslaget anses å være i tråd med det helsepersonell allerede i dag oppfatter som gjeldende rett. Det vurderes likevel å være en mangel at det ikke klart fremgår av loven at det er forbudt å oppsøke eller sette seg inn i taushetsbelagte opplysninger uten at en har tjenstlig behov for dem.

Helse Sør-Øst RHF støtter departementets intensjon om å understreke og tydeliggjøre at det er forbudt å urettmessig tilegne seg pasientopplysninger, f.eks gjennom "sniklesing" i pasientjournaler. Dette blir særlig viktig fremover, fordi utviklingen av EPJ forutsetter et kontinuerlig arbeid for å styrke sikkerheten ved behandlingen av sensitive pasientopplysninger. Ulike typer virkemidler er aktuelle: etikk, opplæring og holdningsskapende arbeid, reaksjoner fra arbeidsgiver, reaksjoner og mulige konsekvenser for autorisasjonsforhold fra tilsynsmyndigheten, samt strafferettslige konsekvenser. Helse Sør-Øst RHF har stort fokus på dette området, og i arbeidet med dette har bl.a prosjektet om tilgangsstyring (i tidligere Helse Øst RHF) vist at

Helse Sør-Øst er den statlige helseforetaksgruppen som fra 1.1.2002 har ansvar for spesialisthelsetjenestene i Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust- og Vest-Agder.

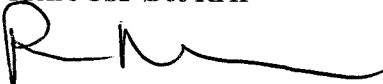
Virksomheten er organisert i ett morselskap, Helse Sør-Øst RHF, og 15 datterselskap. I tillegg leveres sykehustjenester i regionen av privateide sykehus, etter avtale med Helse Sør-Øst RHF.

helseforetakene har tatt i bruk aktuelle virkemidler som kurs, eksplisitte formuleringer om "sniklesing" og konsekvenser av dette i tilsettingsbrev, taushetserklæring og databrukerkontrakt, mm. Etter henleggelsen i den aktuelle saken fra Statsadvokaten i Nordland, som er omtalt i høringsnotatet, har det imidlertid vært usikkerhet knyttet til om området er fyllestgjørende lovregulert.

Spørsmålet blir så om det å gjøre "sniklesing" til et brudd på taushetsplikten gjennom å gi hovedbestemmelsen om taushetsplikt i helsepersonelloven § 21 et nytt annet ledd, er den beste løsningen. Kjernen i taushetsplikten er at helsepersonell skal bevare taushet og aktivt hindre at andre får tilgang til taushetsbelagte opplysninger helsepersonellet lovlig har mottatt i sitt virke. Det å misbruke tilgangen til en pasientjournal og eventuelt gi videre noe helsepersonellet urettmessig har skaffet til veie, er på mange måter noe annet. Høringsnotatet gir ikke noen nærmere begrunnelse for valget av løsning, og det er ikke drøftet om det kunne vært aktuelt å regulere dette i spesialisthelsetjenesteloven § 3-2, og/eller i en egen bestemmelse i helsepersonelloven. Helse Sør-Øst RHF støtter en lovendring som tydeliggjør at det ikke er lov å misbruke den tilgangen, f.eks til EPJ, som helsepersonell har, for å få tilgang til andre opplysninger enn det som er nødvendig for å yte helsehjelp. Det anses imidlertid som ønskelig at departementet foretar en nærmere utredning og vurdering av hvordan dette "hullet" i lovgivningen lovteknisk best kan tettes.

Når det gjelder ordlyden i den nye bestemmelsen, er høringsnotatet også knapt. Det gis ikke noen nærmere begrunnelse/kommentar til listen over de situasjoner forbudet er ment å ramme ("lese, motta, søke eller på annen måte tilegne seg, bruke eller besitte"). Dette må beskrives nærmere i merknadene til bestemmelsen. Det anses særlig å foreligge behov for å definere nærmere hva som ligger i begrepet "motta". Vi forutsetter bl.a at lovforslaget ikke er ment å ramme enhver uforskyldt mottagelse av slike opplysninger.

Med vennlig hilsen
Helse Sør-Øst RHF

Bente Mikkelsen
Administrerende direktør

Ann-Margrethe Langbakk
Juridisk direktør / Advokat